

Staročrna lista: —
 1 leto . . . K 10—
 2 leta . . . 5—
 3 leta . . . 250
 4 leta . . . 1—
 5 let Avstrije: —
 6 let . . . 15—
 7 let . . . 1—
 8 let . . . 1—
 9 let . . . 1—
 10 let . . . 1—
 11 let . . . 1—
 12 let . . . 1—
 13 let . . . 1—
 14 let . . . 1—
 15 let . . . 1—
 16 let . . . 1—
 17 let . . . 1—
 18 let . . . 1—
 19 let . . . 1—
 20 let . . . 1—
 21 let . . . 1—
 22 let . . . 1—
 23 let . . . 1—
 24 let . . . 1—
 25 let . . . 1—
 26 let . . . 1—
 27 let . . . 1—
 28 let . . . 1—
 29 let . . . 1—
 30 let . . . 1—
 31 let . . . 1—
 32 let . . . 1—
 33 let . . . 1—
 34 let . . . 1—
 35 let . . . 1—
 36 let . . . 1—
 37 let . . . 1—
 38 let . . . 1—
 39 let . . . 1—
 40 let . . . 1—
 41 let . . . 1—
 42 let . . . 1—
 43 let . . . 1—
 44 let . . . 1—
 45 let . . . 1—
 46 let . . . 1—
 47 let . . . 1—
 48 let . . . 1—
 49 let . . . 1—
 50 let . . . 1—
 51 let . . . 1—
 52 let . . . 1—
 53 let . . . 1—
 54 let . . . 1—
 55 let . . . 1—
 56 let . . . 1—
 57 let . . . 1—
 58 let . . . 1—
 59 let . . . 1—
 60 let . . . 1—
 61 let . . . 1—
 62 let . . . 1—
 63 let . . . 1—
 64 let . . . 1—
 65 let . . . 1—
 66 let . . . 1—
 67 let . . . 1—
 68 let . . . 1—
 69 let . . . 1—
 70 let . . . 1—
 71 let . . . 1—
 72 let . . . 1—
 73 let . . . 1—
 74 let . . . 1—
 75 let . . . 1—
 76 let . . . 1—
 77 let . . . 1—
 78 let . . . 1—
 79 let . . . 1—
 80 let . . . 1—
 81 let . . . 1—
 82 let . . . 1—
 83 let . . . 1—
 84 let . . . 1—
 85 let . . . 1—
 86 let . . . 1—
 87 let . . . 1—
 88 let . . . 1—
 89 let . . . 1—
 90 let . . . 1—
 91 let . . . 1—
 92 let . . . 1—
 93 let . . . 1—
 94 let . . . 1—
 95 let . . . 1—
 96 let . . . 1—
 97 let . . . 1—
 98 let . . . 1—
 99 let . . . 1—
 100 let . . . 1—

STRAZA

Imenovani člani
 so imenjeni po 18 let
 od 6. dne prvega
 veljavne ustanovitve
 — papir
 „Straza“ izhaja v
 petek in petek papir
 — papir
 — papir

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništva se more gov
 vsak dan od 12.—13. ure dopoln

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 10. junija.

Italijansko bojišče.

Pri soški armadi nič novega. V Suganski dolini na visoki planoti Sedem občin se je večeraj popoldne razvil srdit artilerijski ogenj, ki se od danes zjutraj nadaljuje s povečano silo. Pri sovražniku vlada živahno gibanje.

Vzhodno bojišče.

V vzhodni Galiciji na več mestih povečano rusko bojno delovanje.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 10. junija.

Francosko bojišče.

Na bojnem ozemlju med mestom Yperu in gozdom Ploestraete je bilo popoldne mirno in šele proti večeru je bil artilerijski ogenj, zlasti na krilih, močnejši. Po noči so opetovano napravile angleške stotnije sunke proti našim črtam, toda bile so povsod odbite. Na ostali fronti je bilo vsled meglenega vremena bojno delovanje skorodane povsem malenkostno. Pri Ablaincourt, ob reki Oise, južno od Beine, v zahodni Champagni, na severozahodni fronti Verduna in v gozdu Apremont so vdrle naše naskakovalne čete v francoske jarke in so se vrnile s precejšnjim številom vojnih vjetnikov. Pri odbitju sovražnega poizvedovalnega sunka pri Flirey je bilo vjetih večje število Francozov.

Vzhodno bojišče.

Nobenih posebnih dogodkov.

Macedonsko bojišče.

Položaj nespremenjen.

Ministrska kriza v Italiji?

Iz Rima poročajo, da vsa znamenja kažejo, da se bližava v Italiji ministrska kriza. V Rimu so bili prepričani, da bo Cadornova armada v deseti bitki predrila avstrijske črte ter bo zasedla Trst, a ker se to ni zgodilo, postaja nezadovoljnost vedno večja. Zasedanje italijanske zbornice je radi tega določeno na poznejši čas. Socialisti razvijajo po celi Italiji živahno agitacijo proti vladi. Ministrstvo ima vsak dan seje.

Špansko ministrstvo odstopilo.

Madrid, 9. junija.

Ministrski predsednik Garzia Prieto je ponudil kralju svojo ostavko.

Narodni svet.

Kakor se vidi iz dosedanjega postopanja in udinganja vlade nemškonalnim strankam, nimamo Slovenci pričakovati, da bi vsled vladnih ukrepov napočil za nas boljši čas. Ni še misliti, da bi takoj po vojski nastopil zaželjeni narodnostni mir. Morja se motimo; veseli bomo, če se varamo. Kajpada je podlaga za mir med narodnosti pravičnost napram vsem narodom. Med nami bo dosežen mir le takrat, če se podelijo tudi obmejnim Slovincem, Štajercem in Korošcem, popolnoma iste pravice, zlasti v šoli in v uradu, kakor sodeželanom Nemcem. Ustali se bo tak mir v naših krajih, ko se bo uresničilo načelo narodne avtonomije. Če se ne izvrši popolna ločitev v samostojne narodne skupine, ne bo mogoče rešiti narodnostnega vprašanja.

Dosedaj ima vlada za to edino pravo preosnovitev gluha ušesa. Mogoče se uveljavijo drugi vplivi, ki bodo primorali merodajne kroge, da prevržejo zloglasni naš sistem, ki je kvarljiv za našo lepo državo, za notranji mir in blagor. Poleg tega se moramo Slovenci pripravljati na nov, dobro organiziran odpor zoper brezobzirno nastopanje našega negatstva in nemškutarstva, zoper vedno bolj izživajoče in vedno večjo škodo prinašajoče delovanje raz-

nih Volksratov, Südmarke in Schulvereina. Stati moramo na straži; bdeti moramo!

Zdi se nam, da je prišel trenutek, da začnemo s pripravami za osredotočeni, enotno organizirani odpor. Po našem mnenju manjka nam, ki smo razdeljeni v razne kronovine, neko središče, ki bi pazilo na vse narodno življenje in gibanje v vseh deželah. — „Narodni svet“ se naj osnuje za vso Slovenijo, s pokrajinskimi odbori za posamezne dežele. Važno nalogo bo imel izvrševati ta svet, tako važno, da se menda ni več treba bati, da bi se njegovo delovanje onemogočilo in razbilo v osebnostih in malenkostih. Vse strani narodnega življenja bi moral zasledovati „Narodni svet.“ V delokrog te velevažne korporacije spada ne samo uradniško vprašanje, skrb za naraščaj v vseh poklicih, povzdiga ljudskega, srednjega, višjega in strokovnega slovenskega šolstva, briga za uradovanje na slovenskem ozemlju itd., temveč zlasti trajna in izdatna skrb za našo narodnostno mejo, da nam ne utone vedno več zemlje v Südmarkinib in drugih tujih rokah. Rokodelstvo in trgovstvo po naših trgih in mestih bi nudilo mnogo posla za slovensko skupno delo.

Delokrog Narodnega sveta, je tako obširen in važen, da se ni bati, da bi mogel priti iz tira in se baviti z vprašanji, ki ne pripadajo njemu, temveč se le tičejo posameznih političnih strank. Narodni svet bi bil nepolitična institucija, ki bi združevala vse domoljube in jih bodrila in vodila k skupnemu delu. Zdramil bi gotovo tudi mnogo elementov, ki so postali v zadnjem času docela pasivni, ker so vsled ne ljubih razmer izgubili veselje do dela. Tako bi se vsi, ki narodno čutijo, zbrali za narodno obrambo.

Napisali smo te vrstice z upom, da najdejo odmev širom naše domovine. V imenu dobre naše stvarni prosimo odziva od raznih, zlasti kompetentnih strani, da na ta način pripravimo pot za uresničenje vseslovenskega Narodnega sveta.

Ne moč, ampak pravica!

Resne besede na naslov nemškega naroda je zopet izpregovoril vseučilišni profesor v Monakovu, dr. W. Förster, v posebnih člankih, ki nosijo naslov „Ne moč, ampak pravica.“

Ta naslov velja kot geslo in označa namen. Profesor Förster je uverjen, da vse vojujoče se države žele preuredbe Evrope mirnim potom, ker prav nobena ne bo hotela riskirati nove vojne. Pisatelj ima pred očmi splošno mirovno zvezo. Ravno zato nočejo nasprotniki končati vojne, dokler ne bo zagotovljena mednarodna uredba, po kateri bo nova svetovna vojska izključena. Po teh trditvah se obrača profesor Förster do nemške javnosti.

Ali se ta novi red zgradi z Nemčijo ali pa brez nje in proti njej! Ako se Nemci osamijo, bi se morala Nemčija finančno in militarično-tehnično pripraviti za tekmovanje z vsem svetom v — oboroževanju. To bi bila blaznost. Tako osamljenje bi imelo po vojni za Nemčijo usodepolne posledice. Nemška država s svojim prebivalstvom, ki je že desetletja navezano na izvoz, si bo mogla po vojni opomoči in plačati svoje ogromne dolgove le tedaj, če se nje nacionalnemu delu odpre zopet svetovni trg. Tega pa ne more izsiliti nobeno strahovanje in bi tista „jamstva“, ki jih zahtevajo pristaši zemeljskih pridobitev, le izzivala politiko bojkota na nasprotni strani. Ne preostaja forej drugega, nego da Nemci v mirovni in pravni organizaciji kulturnega sveta iščejo najboljših jamstev za življenski razvoj svojega naroda.

Poleg tega glavnega jamstva pa potrebuje nemški narod pred vsem jamstva proti gonjam vsenemških hujskačev! Koliko da je napadalno govorjenje in pisarjenje teh sokrivo na sedanji vojni — to bo dokazano šele po sklepu miru na podlagi aktov.

Nemški narod pa niti ne slut, koliko prispeva k podaljšanju te vojne ravno ogorčenje in nezaupanje inozemstva napram „pangermanskem življu.“ Inozemstvo noče miru, dokler nemški narod ne zavrne teh ljudi močnejše in glasnejše, nego se je moglo gojiti sedaj pod pritiskom cenzure! Vedno se govori, nadaljuje Förster, o volji „za uničenje“ pri naših nasprotnikih. Toda, kdor v nevtralnem inozemstvu zasleduje sovražno časopisje, vidi, da se ta volja obrača le proti povsem določeni politični družbi, ki ji je moč edino vodilo. Čimbolj se Nemčija demokratizira in bo mogla proti pruskemu gospodstvu postaviti mogočno profitežje na vplivu širokih ljudskih mas, tembolj se bo bližala možnost sklepa miru.

Na koncu navaja profesor Förster izjavo v angleškem „Manchester Guardianu“: „Demokratični Nemčiji se morajo seveda nuditi ugodne možnosti miru in vzpostave, ki jih militarično-avtokratični Nemčiji odrekamo. Ali, seveda, vsaka dežela se mora sama odrešiti! Liberalna Evropa si mora biti na jasnem, da ne more biti govora o tem, da bi nemškemu narodu vsilili svobodne naprave. Pač pa imamo dobro pravico, da razlikujemo med razredi, ki so odgovorni za to vojno in nje vodstvo, in med masami, ki so trpele za to. Se več: Evropa bi napram demokratični Nemčiji občutila ravno tako, kakor občuti danes Nemčija napram demokratični Rusiji.“

Ta izvajanja nemškega profesorja Försterja o možnostih svetovnega miru, tako dostavlja „Edinost“, so za nas Avstrijce še posebno dragocene za to, ker označujejo ob enem krivce na naši notranji vojni in ker kažejo na edino in resnično oviro, ki zagraja pot do notranjega miru. Tudi pri nas v notranjem treba predvsem — ako hočemo priti do mirnih in zdravih razmer — jamstev proti gonjam nemško-radikalnih hujskačev!

Profesor Förster ni zadel na glavo le žeblja v deski svetovne in mednarodne politike, marveč je pogodil najnevarnejši žebelj v deski življenja med avstrijskimi narodi. Zato je le želeti, da bi besede tega prosvetljenega nemškega duha čuli in uvaževali naš ministri za zunanje in vsi ministri za notranje reči. Potem bi zlasti poslednji vendar izprevideli, da so s potuho, ki so jo dajali tistim vsenemskim „predpogojem“ in „belangom“, le podaljševali — našo notranjo vojno in da tudi tej more napraviti konec le mirovna in pravna organizacija med narodi na podlagi enakih pravic in enakih dolžnosti.

Državni zbor.

V petek, dne 8. t. m., se je sešel opravičniški odsek, da se posvetuje o dr. Leonovem predlogu glede protokolaranja, nenemških govorov. Nemci so prosili, da se naj odgodi posvetovanje. Nenemški poslanci so jim prošnjo uslišali. Nemci hočejo čakati, kaj bo sklenila gosposka zbornica.

Toda Nemci menda zastoj čakajo. Gosposka zbornica bi po svoji večini sicer rada posegla vmes, toda noče si opeti prstov. Posebno ustavna stranka, kjer sedijo stari nemški hujskači, in srednja stranka, kjer sedijo penzionirani ministri in generali, sta se v petek zelo izrekli za nadvlado nemškega jezika tudi v parlamentu. A že v soboto so gosposke obrnili plašč po vetru ter v odseku z večino glasov sprejeli od poslanske zbornice sprejeti opravičnik. Danes bo menda sprejet tudi v gosposki zbornici, seveda spremljan od pametnih govorov onih gospodov, ki tudi kot aktivni služabniki niso nikdar pokazali posebno nadkriljalnih zmognosti.

Dr. Leonov predlog bo v odseku počival, dokler ga Nemci sami ne izkopljejo. Poslanska zbornica pa bo menda jutri v torek, ko se začne budžetna debata, imela nov poslovnik.

Grof Eszterhazy — ogrski ministrski predsednik

Ministrska kriza na Ogrskem je deloma rešena. Cesar je dne 8. junija bil v Budimpešti in je poveril sestavo ministristva 36letnemu grofu Moricu Eszterhazy. Grof Eszterhazy je sestavo ministristva sprejel.

Imenovanje grofa Eszterhazyja za ministrskega predsednika je vzbudilo nemalo presenečenja. Se dan poprej se je iz Budimpešte z gotovostjo poročalo, da bo cesar poveril sestavo ministristva staremu dr. Wekerlu. A dr. Wekerle je našel pri grofu Apponyju težave glede rešitve nagodbenega vprašanja. Apponyjeva skupina namreč odločno protestira proti nameri, da bi se nagodba z Avstrijo sklenila za dobo 20 let. Eszterhazy, ki je pristaš ustavne stranke, pa je ba je naklonjen Apponyjevim zahtevam. Grof Eszterhazy ima tudi v delovni (Tiszovi) stranki mnogo pristašev, ki mu gotovo ne bodo odrekli podpore.

Novi ministrski predsednik grof Moric Eszterhazy je rojen dne 27. aprila 1881 v Majku na Ogrskem kot sin grofa Nikolaja Eszterhazy. Ker je star še le 36 let, je pač najmlajši ministrski predsednik, kar

jih je kedaj imela Ogrska. Juridične študije je napravil grof Eszterhazy v Budimpešti in v Oxfordu na Angleškem. Po končanih študijah se je pečal s kmetijstvom. Leta 1906 je bil izvoljen v državni zbor, kjer se je pridružil ustavni stranki in ko se je leta razdružila, je ostel zunaj strank. Leta 1910 je bil v okraju Tekes-Terelep zopet izvoljen za državnega poslanca. Eszterhazy je pristaš nagodbe iz l. 1867, a ne pripada, kakor smo že omenili, nobeni strankarski zvezi. Novi ministrski predsednik je član ogrskega časnikarskega penzijskega zavoda, c. in kr. komornik, rezervni poročnik, cesarjev tajni svetnik, podpredsednik juridične družbe, častni predsednik katoliške deželne zveze, član ravnateljstva ogrskega zemeljskega kreditnega zavoda in dedni član ogrske magnatske zbornice. Njegova mati je rojena iz znane češko-katoliške knežje rodovine Schwarzenberg. Njegov rajni stric grof Moric Eszterhazy je tudi bil ogrski minister.

Novi ministrski predsednik grof Eszterhazy je poseben zaupnik cesarja Karla. Že dopoldne, dne 8. junija, se je po Budimpešti raznesla vest, da cesar polaga veliko važnost na to, da bi se grof Moric Eszterhazy pozval v ministrstvo. Novi ministrski predsednik radi svojih radikalnih govorov v ogrskem državnem zboru uživa tudi zaupanje ljudstva. On je prijatelj razširjene volilne pravice.

Ko mu je cesar poveril sestavo ministrstva, se je grof Eszterhazy podal najprvo h grofu Tiszi, s katerim se je pogovarjal četrt ure. Nato je obiskal svoje najozje politične prijatelje, med drugimi starega grofa Andrasija in se je z njim pogovarjal o sestavi ministrstva. Med tem, ko se je grof Eszterhazy pogajal z raznimi politikami, se je po budimpeštanskih ulicah vršila velika demonstracija v prilog razširjenju volilne pravice. Kar naenkrat je po vseh tovarnih zastalo delo in ob 3. uri popoldne je bilo v pouličnem sprevodu že 100.000 ljudi. Zupan dr. Barczy je pred mestno hišo obljubil voditeljem demonstracije, da bo želje ljudskih množic po razširjenju volilne pravice tolmačil cesariu. Zupan je bil kmalu nato sprejet od cesarja v avdijenci. Cesar je izrazil svoje veselje, da se je poulični obhod vršil v tako veličastni in dostojni obliki in je izjavil, da neomajno vstraja pri tem, da se volilna pravica razširi takoj, kakor je bilo označeno v njegovem tozadevnem lastnoročnem pismu. Končno je še rekel, da smatra kot svojo dolžnost, porabiti prvo priliko, da se sklepe časten mir.

Naš mladi cesar si je izbral za Ogrsko mladega ministrskega predsednika. Grof Tisza je bil kalvinec in nasprotnik slovanskih teženj. Grof Esterhazy je zaveden katoličan in prijatelj ljudstva. Upamo, da se pod njegovim ministrstvom ogrskim Slovanom ne bodo več godile tako gorostasne krivice kot pod železno roko grofa Tisze.

Dva cesarja o miru.

Pred nekaj dnevi sta se avstrijski in nemški cesar izjavila o miru, vsak na svoj način.

LISTEK.

Dva prijatelja planin.

† Jakob Fink in Lojzek Bahovec.

Tekom par tednov sta zatisnila svoje trudne oči dva moža, katerima v spomin zapiše „Podravska podružnica slov. plan. društva“ sledeče vrstice:

Minul je dober mesec, ko sva šla s prijateljem J. I. v Maribor. Ta poišče č. g. Jakoba Finka, ki mu pove, da naju spremlja proti Rušam. In šli smo skozi „Studenčko dobrovo“ ter se o marsičem pogovarjali. Pa pri Tebi, dragi Jaka, so se žalibog uresničile Prešernove besede:

Odprta noč in dan so groba vrata

Al' dneva ne pove nobena prat'ka.

„Bog Te živi, na svidenje pri Ruški koči!“, to so bile zadnje Finkove besede, ko smo se na Bistrici poslovili. Drugi dan je prišel smrtni angelj in —

Pred desetimi dnevi pa se pogovarjam v Narodnem domu z ljubeznjivim „Lojzkom“, g. Vek. Bahovcem. Pogovarjala sva se o nagli smrti najinega prijatelja g. Finka. Čudna so božja pota! Drugi dan, tudi v petek, tudi okoli poludne, potrka smrtni angelj tudi na Lojzekovo ramo — — —

Zginili sta dve markantni osebi, dobro znani v Mariboru in okolici. Značajev, kakoršnih sta bila Fink in Bahovec, je žalibog malo. Ne morem si predstavljati in tudi se ni nikdar zgodilo, da bi bila vidva kedaj zatajila svojo narodnost. Raje bi se dala na tla pobiti.

Koliko je takih mož? Oba sta bila prijazna in ljubeznjiva, a če je bilo treba, sta povedala vsakomur „brédsko resnico.“ Znabiti sta se kedaj komu s tem malo zamerila, pa danes jima vsakdo odpusti, kakor dober otrok svojemu reditelju in učitelju, ako ga pokara.

Fink in Bahovec sta bila tudi planincev in ne samo na papirju uda planinskega društva. Dragi Ja-

Cesar Karel o miru.

Pri sprejemu budimpeštanskega župana dr. Barczyja dne 8. junija je cesar Karel rekel o miru: „Kar se mene dostaje, smatram kot svojo dolžnost, da porabim prvo priliko, ki se bo nudila za sklepanje častnega miru.“

Cesar Viljem o miru.

Nemški cesar Viljem je imel, kakor se poroča iz Berolina, nagovor na nek brandenburški infanterijski polk. Med drugim je rekel o miru naslednje: „Sovražnik išče odločitev. Mi čakamo nanjo; z božjo pomočjo, ki nas je dosedaj milostno varovala, bo prišla odločitev. Tako dolgo bo moral sovražnik ljudi pošiljati v boj, dokler mu jih ne bo zmanjkalo, dokler mu ne bo v onemoglosti orožje padlo iz rok. Za to morate vi skrbeti! Kdaj se bo to zgodilo, ve samo on tam gori. Kadar bo prišel ta trenutek, bote nemškemu narodu pridobili tisto stališče, ki mu gre. Vi bote mir diktirali in predpisali.“

Italijansko bojišče.

Ob Soči so boji večinoma ponehali. Uradna poročila našega generalnega štaba zadnjih dni namreč naglašajo, da na Primorskem ni posebnih dogodkov. Italijani so bili v deseti bitki tako hudo tepeni, da so morali svoje napadanje opustiti. Hrvatski general Borojevič je s svojo junaško armado dosegel zmago nad Italijani in jim je zaprl pot do Trsta. Cesar mu je v zahvalo podelil najvišjo vojaško odlikovanje — red Marije Terezije. Na celi fronti je armada proslavljala to odlikovanje. — Na južnem Tirolskem živahnije bojno delovanje.

Slovinci in Hrvatje branitelji Sv Gore.

Dunajsko krščansko-socialno glasilo „Reichspost“ (št. 257, dne 6. junija t. l.) piše:

„Bosanci, 87. infanterijski polk in 47. infanterijski polk so bili junaki Sv. Gore. Več kakor junaki so bili Avstrijci, ki so pred oči tisočih in tisočih svojo domovino povzdigujoč do nebes branili. Ogenj so prenesli, niso izgubili poguma in v trenutku, v najbolj vročem trenutku so zastavili svojo moč, ki je orjaška in čudovita. Vi vsi, ki niste bili zraven, si zapomnite te polke, zapomnite si te vojake, ki so branili Sv. Goro ter so se ustavljali sovražniku, ki je naskakoval s tisočimi. Prenašali so hrup in grom in strahovito težo topovskega ognja ure in dneve, in nič niso mislili na sebe ter so v odločilnih, trenutkih odločili z bojem oko v oko. Vi vsi, ki se bojite, ali pa hočete izgubiti pogum, vi vsi, ki dvomite in omahujete, le za hip mislite na tiste, ki so držali Sv. Goro, ki so zdržali združeno in osredotočeno besnost desete ofenzive, ki so vztrajali ter se upirali valovom, ki so se, gnani s strojnimi puškami, valili nasproti z brezmejno srditostjo. Dan in noč je divjal boj. Dalje

ka! Po Tebi žaluje Ruška koča, ki Ti je tolikokrat dala svoje skromno zavetje. Ne žaluje pa po Tebi Tvoja prijateljica in bivša oskrbnica Ruške koče. — kajti oba sta danes „nad zvezdami.“

In Ti, dragi Lojzek! 17 let je minulo, ko smo ustanovili na prijaznem Mulejevem vrtu v Rušah Podravske podružnice slov. plan. društva. Ti si bil njen najboljši zagovornik, Ti si jo povsod branil in vsikdar podpiral, ona Te ohrani v častnem spominu.

In ni Vaju več! Premoženja nista zapustila, bila sta predobra in podarila preostale kronce v narodne in dobrodne namene, ubogim dijakom, narodnim društvom itd. Pa več kot tisočaki, ki bi jih zapustila, je vreden Vajin značaj, Vajin vzgled, ki nas naj bodri, da hočemo postati Vama enaki.

Dragi Jaka, dragi Lojzek, spavajta sladko!

Tina.

Žveplenke

Prof. Fr. Pengov v „Mentorju.“

(Dalje.)

Izdelovanje vžigalic, ki se je začelo na debelo najprej na Dunaju, je danes razširjeno po vsem svetu. Velikanska množina se izdelava in porabi. Na dan in na glavo se porabi na Nemškem po 14 vžigalic, v Belgiji po 9, na Angleškem po 8, na Francoskem po 6. Recimo, da porabi vsak človek le po 2 žveplenke na dan; skupna poraba vseh ljudi znaša že v tem slučaju najmanj 2 milijardi na dan ali 730 milijard na leto. Če bi zložili te klinčke po dolgem drug za drugim, bi lahko opasali našo mater, staro zemljo, 829krat po ravniku; ta originalni pas pa bi bil širok 1.65 m.

Okoli 6000 žveplenk gre na 1 kg; zato je treba samo za vžigalice, kar jih porabimo v 1 samem dnevu, 300.000 kg leša, 1 kub. m topolovega leša tehta okroglo 300 kg; treba bi bilo 400.000 kub. m leša, ki tehta 109.500.000 kg, da bi zadostili potrebi v-

proti jugu in morju in gori proti Koroški so boji in bitke časovno popustile, v Solkanu pa se zbirale in se združevale proti Sv. Gori. Vedno novi boji in naskoki. In ko so dosegli vrhunec, so italijanski zrakoplovi začeli delovati in metati listke z napisom: „Kdor preživi jutrnji dan, doživi mir!“ Ti listki so bili namenjeni onim železnim možem, ki so se dan in noč ustavljali vsem navalom, ki so v kipečem in plamtečem peklu svojo Avstrijo branili s trdimi in z zvestimi rokami!“

Bojišče pri Jamljah.

Ozemlje pri Jamljah, kjer so se v zadnjih dneh odigravali tako srditi boji, leži med Vipavo in morjem in ima obliko školjke, koje robove tvori proti severu proti Vipavi višina Fajtov hrib, dočim tvori južni rob školjke 323 m visoka Grmada. Kdor ima v vojaškem oziru v svoji oblasti to gorovje, tisti je tudi gospodar kraškega ozemlja, ki leži v sredini med tem gorovjem ter tudi cest, ki vodijo v vzhodni smeri. Na tem pobočju so se Italijani na približno 5 km široki fronti pomaknili naprej za 1—2 km. Sedaj so pa bili Italijani v velikopoteznem protisunku naših čet skoro povsod vrženi nazaj tudi iz pobočja Grmade. Ozemlje na tem prostoru je danes sama hribovita puščava razruvanega skalovja, razkopanega grmovja, rdeče kraške zemlje, ki se v svitu zahajajočega solnca sveti kakor prelita kri; v sredi tupašam žoltosive pege prahu in nizko zidovje, kot pričča, da so bile tukaj poprej naselbine, v katerih so bivala človeška bitja. Kraško skalovje je na tem ozemlju dobesedno preorano in posejano z železjem in to grozno delo je gola kraška tla tako razoralo, da izgleda, kakor bi imeli pred seboj sliko lune, ravnatoko je mrtvo in razdrapano. Vojska na tem ozemlju, h kateri se še pridružita kot sovražnici vročina in pomanjkanje vode, zahteva največje napore, in na tem ozemlju izvojevana zmaga nad sovražnikom, ki je infanteristično in artileristično še vedno močnejši, je najkrasnejše delo.

Sestreljen laški zrakoplov.

Topničar Jožef Flis nam poroča dne 5. junija sledeče: Danes smo sestrelili italijanskega ptiča. Ko smo bili ravno pri menaži, nas je prišel obiskat in sicer kar za hrbtom. Ko se je približal, so naši oddali nekaj strelcev. Kmalu je bil zadet. Na sovražnem zrakoplovu so bili štirje Italijani, med njimi dva višja častnika. Vsi so še bili živi.

Rusko bojišče.

Na ruski in rumunski fronti se položaj ni spremenil. V gozdnatih Karpatih in v vzhodni Galiciji mestoma živahne praske prednjih čet.

Nov ruski vrhovni poveljnik.

Iz Petrograda se poroča, da je odstavljen dosedanji ruski vrhovni armadni poveljnik general A-

žigalic samo za Evropo, kjer moramo računati na vsakega človeka na dan po 7 komačov.

Skozi desetletja je vladalo mnenje, da je beli (rumeni) fosfor za izdelovanje žveplenk neobhodno potreben. R. Böttger v Frankobrodu ob Menu je predlagal že 1848, naj bi pustili tvorničarji klinčke same popolnoma brez fosforja, zato pa naj bi napravili na škatljicah torne ploskve, toda iz rdečega fosforja.

Proizvajanje belofosfornatih žveplenk ima namreč v sebi veliko nevarnost za zdravje delavcev, ki dobijo bolezen, zvano „fosforna nekroza.“ Glavni znak te morilke je grozno popačenje ustnih kosti in mehkih delov. Veliko postav so sicer izdale razne države v zdravje in korist delavstvu, a pri korenini se niso lotile zla do leta 1906, ko je sklenila cela vrsta srednjeevropskih držav v Bernu pogodbo, da ne puste več izdelovati, uvažati in prodajati žveplenk z belim fosforjem. — Pri nas v Avstriji je prepovedana prodaja belofosfornatih vžigalic od leta 1913 naprej, in so že sedaj menda švedske izključno v rabi.

Že leta 1845 se je posrečilo dvornemu svetniku Schrötterju na Dunaju, najti rdeči fosfor, ki ni strupen, s tem, da je segrel belega bratca na 250 stop. C. Že 1 desetinka grama belega fosforja zadostuje človeku za večnost, zato ga rabijo v zvezi z moko in vodo — a biti moraš zelo previden! — za pokončavanje miši in podgan; Hrvatje mu zato pravijo „mišomor.“ Böttger je sestavil glavice iz žveplenega antimona in klorovokislega kalija s pomočjo gumija; na torni ploskvi pa je bil v zmesi poleg kremenčevega prahu in steklene moke tudi rdeči fosfor. Prednost „antifosfornih“ vžigalic je na prvi pogled jasna: 1. so zelo varne proti ognju, ker se ne vnamejo tako zlepa kot stare žveplenke; otroci in neprevидni ljudje ne morejo tako lahko povzročiti požarov; 2. so pa nestrupene, torej brez nevarnosti za delavce.

A glej! Ljudstvo, ki se je bilo navadilo na stare žveplenke, ki se vnamejo ob vsakem predmetu — tudi ob hlačnici! — se ni moglo navdušiti za nove „varnostne vžigalice“; rajši je nosilo še naprej svojo fosfornato zalogo z malico vred po žepih.

(Koniec prihodnjajš.)

Aleksejev in da je imenovan na njegovo mesto general Brusilov. Brusilov naslednik je pa postal general Gutov. Aleksejev se je na zborovanju vojaških odposlancev izjavil, da bi bil mir, sklenjen brez pridobitve ozemlja in brez odškodnine saniarska fraza. Vsled te izjave ga je začel delavski svet hudo napadati in je zahteval, da se Aleksejevega takoj odstrani od vrhovnega armadnega poveljstva.

Macedonsko bojišče.

Razen artilerijskih bojev ob reki Vardar nobenih večjih vojnih dogodkov.

Francosko bojišče.

Hudi boji v Flandriji na 14 km dolgi fronti južno od Yperna, kjer je napadalo 10 angleških divizij nemške postojanke. Angleška poročila pravijo, da se je Angležem posrečilo zavzeti mestu Messines, Wyt-schaete in več drugih krajev, kjer je bilo vjetih 132 nemških častnikov in 6000 mož ter vpljenih 20 topov. Ni se pa Angležem posrečilo predreti nemške bojne črte na tem delu fronte. Tudi ob reki Aisne in v Champagni se bijejo hudi boji, kjer napadajo Francozi brezuspešno nemške postojanke. Angleška in francoska poročila pravijo, da se nahajamo pred novimi ofenzivami in velikimi dogodki na francoskem bojišču.

Angleški vspehi v Flandriji.

Angleško večerno uradno poročilo z dne 7. t. m. se glasi: Naše čete so na fronti 14½ km zavzele Messines, Wyt-schaete in druge kraje. Našteli smo že čez 5000 vjetnikov. Vpleni smo mnogo topov in vojnega gradiva.

Turška bojišča.

Razen artilerijskih bojev na egiptovskem bojišču, kjer se baje pripravljajo Angleži na novo ofenzivo, na nobeni fronti kakih večjih vojnih dogodkov.

Politične vesti.

Stara pesem. Nemški listi so vsled poraza nemških strank pri glasovanju za poslovni jezik v poslanski zbornici zopet pridno na delu, in sicer pri natokovanju, da je nemški poslovni jezik v poslanski zbornici državni interes in da so torej slovanski poslanci glasovali proti državnemu interesu.

Vtis slovanskih izjav v Bolgariji. Bolgarski list „Zarja“ piše o sestanku avstrijskega državnega zbora. Silen vtis napravljajo izjave čeških in jugoslovanskih poslancev o ujedinjenju teh narodnosti pod žezlom Habsburžanov.

Slovanski blok? „Glos. Narodu“ poroča iz Dunaja: Od češke strani se dela z vso silo na to, da bi se zopet vzbudila k življenju parlamentarna unija vseh Slovanov. O priliki proračunske debate bi ne bilo treba na izjavo Clam-Martinića posameznim slovanskim klubom podajati posebej izjave, ampak bi to storila unija skupno.

Vlada snubi Poljake. Dne 7. junija popoldne se je posvetoval Clam-Martinić s predsedništvom Poljskega kola. Navzoča sta bila poslanec dr. Lazarški in dr. Diamand. Poljaki so razložili ministrskemu predsedniku vzroke svojega opozicijskega stališča. „Grazer Tagblatt“ je izvedel iz političnih krogov, da se bodo pogajanja nadaljevala, in da je računati na vspešen izid, kar pomeni, da bodo Poljaki zopet vstopili v vladno večino.

Hrvatski ban Skrlec odstopil. V petek, dne 8. junija, je hrvatski ban baron Skrlec podal cesarju svojo ostavko, katero je cesar sprejel. Nekatere vesti naglašajo, da je odstop bana Skrleca v zvezi s padcem grofa Tisze.

Švicarski glas o Tiszovem padcu. „Bas. Nachrichten“ piše, da je imel grof Tisza za časa vlade cesarja Franca Jožefa vodstvo naše zunanje politike vedno v svojih rokah. Pod vlado novega cesarja pa je prešlo vodstvo zunanje politike izrazito v avstrijske roke. Grof Černin je odločen državnik. Ze po nekaterih mesecih mu je moral Tisza popustiti. Dunajski krogi se trudijo, da bi zakrili pravi vzrok Tiszovega padca. To je samoobsebi razumljivo, da vodstvo države skuša zakriti vse diference, ki nastanejo glede zunanje politike. Lahko je konstatirati, da je

grof Černin, ki je strmoglavil grofa Tiszo, a težje je pogoditi pravi razlog spora z grofom Tiszom. Gotovo tudi je, da je padel grof Tisza radi svoje nepomirljivosti napram Slovanom. Grof Černin pa si je svojo politiko tako uravnal, da si pridobi inozemske in avstrijske Slovane. — Tako piše dobro poučen švicarski list

Tisza gre na fronto. Iz Budimpešte poročajo, da se namerava podati grof Tisza, ki je major honvednih huzarjev, na fronto. Njegovemu zgledu bode sledil tudi bivši finančni minister Teleszky kot honvedni poročnik.

Gospodarska pogajanja med Avstrijo in Nemčijo. V Berlinu sta odpotovala avstrijska sekcijnska načelnika dr. Gratz in Riedl ter več avstrijskih strokovnih poročevalcev, da se posvetujejo o gospodarskih vprašanjih, kot glede vprašanja izvoza rumunskega žita in petroleja ter glede vprašanja o naši valut.

Gospodarska zveza med Avstrijo in Nemčijo. Te dni pridejo nemški ministri Helfferich, Zimmermann in Röderer na Dunaj, a ne samo na pogajanja zaradi novih trgovinskih pogodb, nego tudi na pogajanja o gospodarski zvezi in o skupnem carinskem tarifu. Nemški pooblaščenici bi bili morali priti že začetkom meseca maja v ta namen na Dunaj. A ker tedaj še ni bilo vse na čistem glede temeljnih načel gospodarske zveze in je tudi izbruhnila kmalu na to ogrska ministrska kriza, so stvar odložili in se začelo ta mesec pogajanja.

Tedenske novice.

Cesarica Zita se zahvaljuje obmejnim Slovincem. Slovensko Bralno društvo v St. Ilju v Sl. gor. je ob priliki proslave godu cesarice Zite poslalo Nj. Veličanstvu brzojavno udanostno čestitko. Na to je dobilo društvo te dni od mariborskega okrajnega glavarstva sledeč odgovor: „Po Najvišjem ukazu naznanjam s tem vsled odloka gospoda c. kr. ministra za notranje zadeve z dne 16. maja 1917. št. 7684 M. Z., katoliškemu slovenskemu bralnemu društvu v St. Ilju pri Mariboru za povodom Najvišjega godu Njenega Veličanstva cesarice in kraljice brzojavnim potom izraženo voščilo zahvalo Njenega Veličanstva. C. kr. namestniški svetnik Weiss-Schleussenburg.“

Odlikovanje vojaškega škofa. Vojaški škof dr. Emerik Bjelik je bil odlikovan s Signum laudis z meči.

Junaška smrt slovenskega vojnega kurata. Z italijanskega bojišča poročajo, da je zadet od sovražne granate, vršeč z vno svoj poklic, padel vojni kurat č. g. dr. Ivan Andolšek. Rojen je bil dne 12. junija 1885 v Sodražici na Kranjskem, posvečen v duhovnika dne 12. julija 1909, prefekt na gimnaziji v akademiji Terezianum na Dunaju. Slava njegovemu spominu!

Junaški frančiškani. V poročilu o velikanskem požaru, ki je upelnil ogrsko mesto Peč, objavlja nekotoliški list „Magyarország“ sledečo zanimivost: Z velikim priznanjem govori prebivalstvo o reševalnem delu frančiškanov. Vsi tamošnji frančiškani so na junjski način pomagali tam, kjer je bila nevarnost največja. Posebno hvaležno se spominjajo p. Venancija Viragha, ki je iz gorečih hiš z lastno življenjsko nevarnostjo reševal imovino. Cesta Čukov je bila v plamenih. Z ovinka sem je silen veter gnal ogenj na sosednje poslopje samostana. Vode ni bilo in tako ni bilo mogoče strehe varovati pred grozečo nevarnostjo. Tu so prišli frančiškani na srečno misel. Vsi — med njimi 25 do 30 klerikov — so zlezli na streh, se tam vsedli ali vlegli in z lastnim životom ubranili, da se ogenj ni prijel strehe. Seveda je imel vsak mokro cunjico ali gobo, da je takoj udušil iskro, ki so padale na njihove obleke. Tako so strazili celo noč do zgodnjega jutra. Drugi listi izjavljajo, da je bilo na ta način rešenih okoli 400 hiš. Cesar je tem junakom izrekel svojo srčno zahvalo.

V deseti soški bitki — padlo 18 zdravnikov. V zadnji italijanski ofenzivi je padlo 18 avstrijskih zdravnikov. Slava junakom!

Zoper bogokletstvo. Pri majnikovi pobožnosti na Dunaju je v vseučiliški cerkvi znameniti cerkveni govornik o. Fischer S. J. v pridigi o žalostni Materi božji prebral iz binkoštnih številke socialdemokratskega lista „Arbeiter-Zeitung“ odstavek, v katerem imenovani list bogoslužje in molitev presv. Eucharistije čisto neprikrito primerja malikovalstvu. Ob mirnem, pa očitnem zgražanju zbranih tisočev nad takim bogokletnim pisanjem je pater izrazil protest zoper tako grdo zasmehovanje verskega mišljenja dunajskih in avstrijskih katoličanov: Ob spominu na evharistični kongres, pri katerem sta cesar Franc Jožef in prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand sledila Najsvetejšemu po dunajskih ulicah, ob spominu na to, da sta cesar in cesarica na dan nastopa vlade prejela sv. obhajilo, ob spominu na to, da se na desetisoče vernikov iz vseh stanov vsak dan bliža mizi Gospodovi, v vseučiliški cerkvi zbrani verniki protestirajo zoper bogokletja, zapisana v dotičnem binkoštnem članku, zahtevajo od pristojne oblasti varstva zoper ponovitev takih žaljivih poniževanj sv. vere in opravljajo to pobožnost v spravo za ta verski zločin.

Slovenski učitelj v ruskem vjetništvu. Iz ruskega vojnega vjetništva se je po šestih mesecih oglasil kadet-aspirant Janko Orožen, bivši učitelj v Sromljah pri Brežicah. Vjet je bil na rumunskem bojišču.

Iz poštne službe. Višji poštni upravitelj v Mariboru Ferdinand Tschech je imenovan za poštnege ravnatelja istotam. — Poštarica Marija Korošic v Möderbruggu je na lastno prošnjo premeščena k Sv. Lovrencu nad Mariborom.

Iz učiteljske službe. Na trirazrednici na Humu pri Ormožu (drugi plačilni razred) je razpisano mesto učiteljice. Prošnje do dne 28. junija.

Evangeliji z razlago in opomini ter kratkim molitvenikom so ravnokar izšli. Več glej inserat!

Car Ferdinand odlikovan z najvišjim avstrijskim vojaškim redom. Naš cesar je podelil bolgarskemu carju Ferdinandu veliki križec vojaškega reda Marije Terezije. Ta najvišji avstrijski vojaški red je naš cesar osebno izročil bolgarskemu carju kot našemu zvestemu zavezniku v priznanje zaslug, katere si je stekla bolgarska armada, ko se je ramo ob rami z našo armado borila proti Srbiji, ko smo očistili Albanijo od sovražnika in ko smo premagali Rumunijo in zasedli večji del rumunskega kraljestva.

Gospodarska politika. Ptujski „Stajere“ protestira zoper narodne in politične težnje našega ljudstva, katere so sedaj prišle do besede tudi v državnem zboru, v imenu slovenskega ljudstva. Za tak protest kajpada ni upravičen, ker nemškutar ni Slovenec in ne more nikdar govoriti v imenu Slovencev. Še lepše pa je, kako hoče „Stajere“ stvarno utemeljiti svoj ugovor. Ne narodna politika, tako modruje „Stajere“, marveč gospodarska politika! Naši poslanci so tudi zadnja tri leta v tem oziru storili vse, kar je bilo v njih močeh. Dokaz za to so naši listi. Ko bodo zavladale druge razmere, se bo o tem govorilo in razpravljalo tudi sredi med našim ljudstvom. Gospodarsko politiko ptujkega okrajnega zastopa, torej tistih krogov, kojih politično varstvo izvršuje „Stajere“, pa označujejo ta-le dejstva: 1. Ptujski okrajni zastop je zahteval, naj se zakon o vojni podpori na deželi tolmači manj ugodno, v mestih pa ugodnejše. 2. Ptujski okrajni zastop je v vlogi na okrajni zastop Gradec-okolica se zavzemal za znižanje cen pri živini. 3. Ptujski okrajni zastop je prodajal galico dražje kot vsak drug zastop, namreč po 4 K za 1 kg. — Da, da, gospodarska politika!

Rusini se vračajo v katoliško cerkev. Odkar je pred nedavno Ivovski nadškof grof Šepticki, katerega so Rusi odgnali iz Lvova v pregnanstvo, posvetil v Šitomiru na Ruskem duhovnika Feodorova za škofa katoliških Rusinov, živčih v Rusiji, in odkar se je nehajo zatiranje ruskih katoličanov pod sedanjo začasno rusko vlado, se Rusini kar trumoma vračajo v naročje katoliške cerkve. Rusinski listi pišejo, da se polagoma vrača ona doba za časa vlade rusinskega velikega kneza Vladimirja leta 980 po Kr. r., ko so se Rusini odpovedali poganstvu in sprejeli krščansko vero. Sedanja ruska vlada ne dela katoliški cerkvi nobenih težkoč in ovir, nasprotno, še celo pospešuje gibanje katoličanov v Rusiji. Vseposod, v Moskvi, v Petrogradu itd. so sprejeli nadškofa Šeptickega s častmi kakoga vladarja. Očividno hoče sedanja ruska vlada popraviti krivico, katero je prejšnja ruska vlada storila nadškofu Šeptickemu in sploh katoliški cerkvi na Ruskem.

Sesto vojno posojilo. Po deželi se sedaj pridno in vstrajno agitira za šesto vojno posojilo. Naše požrtvovalno slovensko ljudstvo je pridno sledilo klicu našega mladega cesarja in je te dni podpisalo veliko tisoč kron 6. vojnega posojila. Pri tej priliki omenjamo, da se naj naši ljudje pri podpisovanju poslužujejo domačih posojilnic, ker se denar, ki se podpiše pri bogatih bankah, ne računa, kakor da bi ga dali kmetje, ampak bogataši. In potem se zopet zgodi, da pride kak naš neprijatelj in pravi: Kmetje niso skoro nič podpisali. Takim hujskajočim in kmetsko čast izpodkopavajočim vestem se najlozje pride v okom s tem, da se vojno posojilo podpiše pri domači hranilnici in posojilnici. — Čas za podpisovanje vojnega posojila je podaljšan do 22. junija.

Za vojne sirote. Marijina družba v Hrenovcih na Kranjskem je, kakor nam piše č. g. kaplan Gabrovšek, pri predstavi neke gledališke igre dosegla 250 K čistega dobička, ki se naj uporabi za vojne sirote. Hvalevredno!

Zmožnosti in poklic. Dejanske razmere silijo človeka mnogokrat že v mladosti uvideti: na tej poti se boš najpopolneje mogel vdejavovati v slavo božjo ter svoji in bližnjega blagor. Slavni Navarec, pozneji veliki svetnik in silni apostol Indije, Franc Ksaver, je bil že v mladosti obdarovan z zmožnostmi in darovi, ki so mu pomagali pozneje skloniti toliko rodov Kristusovemu nauku. Dičila ga je močna, krepka postava, živa, ognjena prav, visokohrepeneč duh kot nalašč ustvarjen za velika podjetja, neustrašeno in hrabro srce. Pri tem je vlekla na-se njegova lepa zunanost, prikupna veselost in ljubeznjivost, ki je pa hkrati studila z največjim studom vse, kar bi utegnilo skaliti čistost njegove lepe duše; in njegov moški značaj je izpopolnjevala ona nezlomljiva energija voľe, ki ne kloni pod nobeno nevarnostjo, premaga pa tudi najtežje.

Nečloveški umor. Iz Gradca nam pišejo: Zvečer ob 9. uri dne 7. junija je nečloveški sin K. Wochinetz, enoletni prostovoljec, ubil svojo 58 let staro mater. Na praznik R. T. se je pripeljal Wochinetz iz

Mürzzuschlaga v Gradec na obisk k svoji materi. Popoldne sta šla proti Mariji Trošt na sprehod. Ko se v gostilni in kavarni na Rozenbergu okrepita, se podasta domov. Mati še pripravi sinu večerjo. Nato zahteva sin od matere denarja in privoljenja v zakon. Ker mu revna mati, borna šivilja, ni imela kaj dati, zgrabi sin v nadi, da jej ugrabi denar, za kladivo, jo vdari po glavi, da se nezavestna zgrudi na tla. V denarnici najde sin le borni 2 K, s kojima se je podal v kavarno. Kmalu pa se vrne domov in najde mater mrtvo pred durmi. Napoti se na policijo naznanit, koja je takoj obvestila sodnijo. Na lice mesta pride preiskovalna komisija, pred katero sin obširno pripozna svoj nečloveški čin. Človeka kar groza popade, če kaj takega sliši ali čuti. Morilec Wochinetz je čital romane o umorih. Proč s slabimi knjigami in grdimi zgledi! Treba bi bilo šibe v šoli, pa naj bi jo rabile pravočasno tudi matere, ki svoje otroke načelno ljubijo in nesrečno vzgojijo.

Toča. V mariborski okolici je na Telovo popoldne ponekod padala med dežjem toča, ki pa ni napravila posebne škode.

Gospodarske novice.

Zgodnji krompir ni zasežen. Zgodnji krompir letošnjega pridelka ni zasežen in se ga sme prosto uporabljati.

Veljavnost kavinih kart podaljšana. Veljavnost kavinih kart, ki so bile izdane dne 15. aprila 1917 in so bile veljavne do dne 9. junija 1917, je podaljšana do 15. avgusta 1917.

Zasebno nakupovanje masti in surovega masla prepovedano. Štajersko cesarsko namestništvo je izdalo naredbu, ki določa, da od 5. junija 1917 nadalje ne sme nihče, ki doma prideluje svinjsko mast in surovo maslo, prodajati nobene množine svinjske masti ali surovega masla, torej tudi ne od tiste množine, katere mu ni treba oddati oblasti, kaki drugi osebi kakor tistim nakupovalcem, katere je okrajna politična oblast za nakupovanje masti in surovega masla pooblastila. Tudi je prepovedano komu podariti svinjsko mast ali surovo maslo. Železnica sprejema pošiljatve masti in surovega masla samo, če se dotičnik izkaže s prevoznim dovoljenjem. Zoper tozadevne prestopke se določa denarna globa do 5000 K, oziroma kazen zapora do 6 mesecev.

Kupovalci sena in slame za Slovenski Štajer. Futtermittelzentrale v Gradcu razglašajo oklic, da se javijo nakupovalci sena in slame. Prednost imajo kmetijske in gospodarske zadruge; le tisti nakupovalci pridejo v poštev, ki so se bavili s kupčijo sena že pred 1. julijem leta 1914. Opozarjamo slovenske kupovalce, da se zglasijo: posredovalo se je v Gradcu, da se bo oziralo na slovenske prošnjike, ker moramo paziti na to, da prevzamejo kupčijo na Slovenskem Štajerskem domači, slovenski možje, ne pa tujei.

Razdelitev sladkorja v mariborskem okrajnem glavarstvu. Prehranjevalni urad mariborskega okr. glavarstva je za mesec junij razdelil sladkor sledeče: Studenci: občinski preskrbovalni urad je dobil 1500 kg, od prej še ima v zalogi 1000 kg, uporabno in hranilno društvo v Mariboru 90 kg (163); Dobrovo: Raunig 370; St. Ilj: Plevnik 1020, Hereog v Selnici 380, Gasser 500, Faleš 175 (35), Hamer 100 (80); Fram: Zamolo 970, Kodrič 400; Kamnica: Poš v Mariboru 1100 (25), Ravnjak 525; Sv. Marijeta na Dr. polju: Macun 850; St. Jurij ob Pesnici: Gaube 200, Dobaj 300, Schautzer 200, Strableg 100, Klug 100; Jarenina: Cvilak 600, Kramberger 500, Jamernik 300, Pinterič 300, Perk 335 (80); St. Jakob: Arnuš 965 (15), Schneeberger 600, Schönwetter 120; Sv. Križ: Verdonik 690; Krčevine: Sok 1000, Serec 1040 (60); Leitersberg: Perko 375 (25), Kodrič 100, Pölzl 700, Lupinšek 300, Paluc 300; Limbuš: Zemljič 400, Rottner 400, Kasjak 200, Sorko 240; St. Lovrenc: Kukovič 400, Boldin 400, Jäger 400, Oder 275. Povoden 150 (50), Kores 150 (50), Karničnik 250, Bauer 650; Sv. Marijeta ob P.: Baumgartner 900, Jager 490 (15); Hoče: Polc 1290; Ruše: Serne 500, Leske 400, Kupčič 400, Konsum 400, Beigot 400; Marija Brezje: Horvat 755 (10), Reka: Lebe 765; St. Martin v V.: Krajnc 850; Žitečka vas: Krajnc 470; St. Nikolaj: Pauko 380 (10); Gornja Sv. Kungota: Vaupotič 400, Gobec 475 (10); St. Peter: Lorber 500, Lajnšič 965; Pekre: Sorko 370; Planice: Kodrič 340; Pobrežje:

Marko 900, Prehtler 1000, Mayer 800; Podova: Novak 400, Milauc 340; Ribnica-Brezno: Povoden 210; Razvanje: Koc 605; Radvanje: Lobnik 700, Travan 700 (100), Primos 675 (25); Rače: Sijanec 425, Lašič 400; Slivnica: Loh 500 (30), Polajnk 600; Tezno: Seveder 200 (33), Mernig 400 (60), Walzl 400; Spodnja Sv. Kungota: Vaupotič 400, Likavec 470; Svečina: Smonig 900, Skribe 170 (320); Selnica ob Dravi: Jagrič 600, Serk 100 (90), Kanzler 300, Glaser 100 (100), Plank 300 (40), Golob 400; St. Ozbold: Hojnik 120; Sladki Vrh: Herzog 410; Sv. Duh: Peklar 350, St. Jurij v Slov. gor.: Bauman 500, Berglez 500, F. Sitter 350, Kramberger 300, Schönwetter 270; Sv. Leonhard: Sedminek 500, Spitzky 400, Dimnik 540, Zemljič 300; St. Rupert: Lorber 600, Bauman 600, Rois 320, Golob 400; Negova: Šumenjak 225; Velka: Schönwetter; Sv. Ana: Repolusk 500, Zemljič 475; Biš: Kurbos 210; Sv. Anton: Tušak 700, Markovič 600, Ozvatič 300; Sv. Andraž: Ozvatič 190; Sv. Barbara: Sabeder 400, Sauperl 400, Kostajnshek 400; Sv. Benedikt: Šumenjak 1620; Sv. Trojica: Gofob 500, Cauš 500, Čeh 365; St. Martin na Poh.: Kos 1170 (200); Makole: Košorok 600, Ozebek 600, Dreo 500, Novak 565; Studence: Kaučič 740 (25); Tinje: Rosman 595 (40); Gornja Polskava: Kartin 300, Cizel 300, Uranjak 300, Navratil 300; Sv. Vencisl: M. Škerbiš 525; Slov. Bistrica: Wernig 600 (200), Omerzu 225 (700), Stiger 1450 (204); Poljčane: Schumer 400, Vođenik 750, Obersky 200, Safsky 300; Laporje: Krošelj 925 (400); Črešnjevce: Žitnik 1320 (70); Sp. Polskava: Sicherl 785 (30); Pragarsko: Tischler 560 (200); Pikel: Sima 400, Drogenik 300 (50).

Najvišje cene za vino? Po deželi plašijo razni mešetarji, da bo vlada dne 1. julija določila najvišje cene za vino. Na merodajnem mestu se o tem prav ničesar ne vedo. Vest je izmišljena od ljudi, ki bi radi vino poceni kupili in ga drago prodali.

Davek na dividende v Nemčiji. V Nemčiji nameravajo vpeljati nov davek in sicer davek na dividende, o katerem se sodi, da bi bil zelo umesten, kajti le na ta način bi bilo možno nekoliko omejiti brezmejne spekulacije in bi nosil državi velike svote. Tudi pri nas v Avstriji bi bil tak davek zelo umesten.

Razne novice.

Potres porušil mesto San Salvador. Dne 8. junija je porušil potres mesto San Salvador, ki je glavno mesto istoimenske srednjeameriške ljudovlade in je stelo 60.000 prebivalcev. Baje je še tudi porušeni šest drugih mest v bližini mesta San Salvador. Druga poročila pa pravijo, da je izbruhnil ognjenik in uničil San Salvador in okolico.

Volkovi v Bosni in Hercegovini. V Bosni in v Hercegovini je letos izvanredno veliko volkov. Zveri napadajo pri belem dnevu ljudi in živino. Na paši se ne lotijo samo drobnice, ampak tudi konj in volov. Ne preteče dneva, da bi drzne zveri ne povzročile v tem ali onem kraju večje škode. Ker ni pravih lovcov in tudi primanjkuje lovskih potrebščin, so postali volkovi v Bosni in Hercegovini velika nadloga za prebivalstvo.

Oče 14 otrok padel. V bojih za Fajtov hrib je padel dunajski delavec, krščanski socialc Ferdinand Wolfbauer, ki je oče 14 otrok. Častniki njegovega polka so zbrali za ubogo vdovo in deco več tisoč kron.

Slaba letina v Ameriki. „Stockholms Dagblad“ poroča, da je izdalo poljedelsko ministrstvo v Vašingtonu poročilo o stanju ozimnin. Letina bode tako slaba, kakor med vojsko nobeno leto.

Dopisi.

Maribor. Mestni urad za ljudsko prehrano naznanja, da se bo prodajalo poceni meso za revnejše sloje prebivalstva v mestni klavnici v tem tednu na dobavne listke z označbo 1 A in 1 B, v prihodnjem tednu pa na listke, ki so označeni z 2 A in 2 B.

Maribor. Upanje, da bo naše mesto dobilo leos elektriko iz Fale in bi tako imelo električno razsvetljavo, je splavalo po vodi. Iz gotovega vira izverno, da je erar zasegel vse blago, ki bi ga bil Maribor rabil za napravo in napeljavo električne luči v posamezne hiše in obrate. Govori se, da so mestni zospodje zamudili priliko za ugovor.

Celje. Vpisovanje učencev v 1. razred tukajšnje državne gimnazije se bo vršilo dne 28. junija ob 11. uri popoldne, sprejemni izpiti se pa bodo vršili istega dne ob 3. uri popoldne. — Mestni magistrat naznanja, da se bo v tem tednu vsled slabega bega dovoza dajalo na krušne karte manj moke, oziroma kruha, kakor dosedaj in sicer se bo dajalo na eno krušno karto samo ¼ kg moke in 70 ūkg kruha, ali pa samo ¼ kg moke, ali samo 105 dkg kruha.

Nedeljski in prazniški evangeliji z RAZLAGO IN OPOMINI.

Našim hrabrim vojakom posvetil **dr. M. Slavič**, prof. bogoslovja. Založba kn. šk. lav. ordinariata. V tiskarni Sv. Cirila v Mariboru, 1917. Ta knjižica, katere založbo in plačilo je prevzel kn. šk. lavantinski ordinariat, je ravnokar izšla. Knjižica ima evangelije vseh nedelj in praznikov cerkvenega leta. Za evangeliji je kratka razlaga s primernimi opomini za pravo versko življenje. Dodan je še knjižici kratek molitvenik, ki ima navadne in najpotrebnejše molitve, zlasti za vojake. Knjižica obsega v mali osmerki 159 strani ter stane **50 vinarjev**, naroča se pa pri prečast. **kn. šk. lavantinskem ordinariatu v Mariboru** ali pa v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Spodnještajerska ljudska hranilnica in posojilnica
v MARIBORU

:: SPREJEMA PRIJAVE ZA ::

VI. VOJNO POSOJILO

med uradnimi urami.

POSOJILNICA V MARIBORU
(NARODNI DOM)

prejema prijave za VI. vojno posojilo vsak delavnik med uradnimi urami.

Kmetska hranilnica in posojilnica
v PTUJU

v minoritskem samostanu

sprejema prijave za

VI. vojno posojilo

med uradnimi urami.

Slovenci, Slovenke!

Podpisujte

6. VOJNO POSOJILO

pri domačih denarnih zavodih.

Oficijelno subskripcijsko mesto

Ljubljanska kreditna banka podružnica Celje

sprejema po originalnih pogojih prijave na

šesto avstrijsko vojno posojilo

I. Davka prosto 40letno 5½%no amortizacijsko državno posojilo po K 9250 prištevsji 5½%ne obresti od 1. maja 1917 naprej ter daje ½% bonifikacije. Ker teko obresti tega posojila že od 1. aprila 1917 znaša nabavna cena le K 9154². II. Davka proste 5½%ne 10 letne državne zakladnice po K 94 — pristevši 5½% obresti od 1. maja dalje in daje ½% bonifikacije.